

RÖSTRÄTT FÖR KVINNOR

Tidning utgiven av Landsföreningen för kvinnans politiska rösträtt.

MOTTO: Vi kunna aldrig göra så mycket för en stor sak som en stor sak kan göra för oss.

III. ÅRG.

STOCKHOLM, 15 JANUARI 1914.

Nr 2.

RÖSTRÄTT FÖR KVINNOR

utkommer den 1 och 15 i var månad

Redaktör: ESTER BRISMAN.

Träffas onsdag och lördag kl. 1/23—1/24.
Redaktion och Expedition: 6 Lästmakaregatan I
Expeditionen öppen vardagar kl. 1—4.
Rikstel. Norr 600. Allm. tel. 147 29.
Telegramadress: Rösträtt, Stockholm.

Prenumeration genom posten:

Pris för 1914 1 krona. Lösnummer 5 öre.
För utlandet sker prenumeration antingen genom posten eller genom insändande av 1 kr. 75 öre i postanvisning till tidningens expedition.

Annonspris: 15 öre per millimeterhöjd, större annonser och årsannonser rabatt.
Annonsavdeln.: Rikstel. 456. Allm. tel. 604.
9 f. m.—7 e. m.

Inför 1914 års riksdag.

Vad skall detta årtal komma att betyda för Sveriges kvinnor? Skall det bli det stolta slutackordet, segerfanfaren, — eller endast en milstolpe på den långa ökenvandringen?

Sedan frågan om kvinnornas medborgarrätt senast behandlades i riksdagen, ha snart två år förflutit, år som vi begagnat till ett rastlöst och intensivt arbete. Vi ha sökt sporra liknöjdheten, undanröjda missförstånden, övervinna fördomarne. Genom vår upplysningsverksamhet — samhällskurser, föredrag och spridning av broschyrer — ha vi gjort en ivrig propaganda för vår medborgarrätt och i vida kretsar, hos såväl män som kvinnor, väckt förståelse av våra strävanden och syften. Genom vår namninsamling ha vi sökt ena så många av landets kvinnor, som vi i mån av våra krafter lyckats nå, till en opinionsyttring för vår sak. Som missionärer ha våra namninsamlare gått genom städer och bygder, spridande väckelse och upplysning, och det lider intet tvivel, att under dessa år ej blott antalet anhängare av kvinnornas politiska rösträtt vuxit betydligt, utan att också insikten om frågans innebörd och vikten av dess snara lösning fördjupats och vunnit livlig tillslutning.

Men det lider icke heller något tvivel att många av våra motståndare blivit oresonligare och mera förbenade än någonsin. Skäl efter skäl ha vi visserligen bemött, bålverk efter bålverk har måst falla, — nu har man intet annat kvar än det nakna känslotänkande, som uttryckes i att icke vilja, därför — att man icke vill. Men därvid håller man desto segare fast. Tyvärr

Det är intet tvivel om att kvinnorösträtten kommer; ingen makt i världen kan hindra det. Men tiden för dess ankomst beror på deras arbete och hängivenhet för saken, som tro på den.

Susan B. Anthony.

ha kvinnorösträttens fiender genom Första kammarens sammansättning alltjämt i sin hand makten att på samma sätt som år 1912 avslå den kungl. proposition, varom vi även i år ha löfte, — och att avslå den med samma tomma frasrikedom och samma avslöjade svepskäl som då.

Men höra då alla högerens medlemmar i Första kammaren till dem som lära intet och glömma allt? Ha icke ännu tillräckligt många av dem lärt sig förstå, att beviljandet av kvinnornas krav på medborgarrätt endast är en tidsfråga, liksom de ofrälse ståndens, de obemedlades, arbetarnas, varit det? Ha ej tillräckligt många lärt sig fatta innebörden av våra strävanden för att fränfalla den inbillningen, att kvinnorösträtten är landsförfärlig och landsfarlig? Ha de alla glömt vilka prov de svenska kvinnornas trofasthet och fosterlandskärlek redan bestått i tider av nöd och fara?

Då de finska männen räckte sitt lands kvinnor handen, skedde det i känslan av, att i provningens stund skulle kvinnorna icke svikta; starka och kloka skulle de vid männens sida stå vakt kring fosterlandets säkerhet och livets högsta värden. Och aldrig ha dessa män ångrat sin vädjan till kvinnornas fosterlandskärlek och ansvarskänsla. Vilka basunstötar är det väl, som i vårt land skall tvinga motståndets Jerichomurar att ramla? Skall det även hos oss bli först den stora vredens åskor? Eller skall de svenska kvinnornas kärlek till rättfärdighet och framåtskridande, frihet och fosterland äga en stämman nog stark att öppna dem vägen till löftets land? Ännu kunna vi hoppas att vi hos det lilla fåtal av Sveriges män, som besitta makten, att år 1914 lösa frågan om vår medborgarrätt, lyckats väcka nog starka känslor av aktning och förtroende, för att de i oss skola vilja se sina likar i arbetet för fosterlandet väl. Och i det hoppet vilja vi hälsa den nya riksdagen.

Anna Whitlock

har nu för andra gången avgått som L. K. P. R:s ordförande, och denna gång kunna vi väl knappast hysa någon förhoppning om, att det endast skall vara för en kortare tid, hon lämnar oss. Kanske det i själva verket är så, att hon har någon dunkel känsla av, att nu kan mören med gott samvete gå, emedan mören gjort sin tjänst — och gjort den tillfyllest.

Det arbete som föll på hennes lott, och som säkert icke kunde lagts i bättre händer, var föreningens och arbetets organiserande. L. K. P. R. bildades, för 11 år sedan, av ombud för 6 — säger sex — rösträttsföreningar; inalles existerade den gången 9 stycken. Det gällde att från början skapa en organisation, som var fast nog att kunna föra arbetet framåt, vid nog att rymma de dåvarande skarorna, och fri nog att låta varje nytt led få leva sitt eget fria liv. Med vilken visdom denna uppgift fylldes framgår av det förhållande, som vi härvid tillåta oss att påminna om, att de stadgar, som den 26 och 27 mars 1903 antogs, uttryckligen beslöt skola revideras 3 år därefter — och då i huvudsak, vad själva organisationsformen angår, blevo bestående och i verkligheten består den dag som i dag är, fast vi nu laborera med ett antal anslutna föreningar som närmar sig det 25 dubbla mot den gången.

Men det var icke endast den yttre formen som skulle skapas, det var också den inre, levande anden; och om vi nu våga säga att vi i närvarande stund till trots för att vi tillhöra alla politiska partier stå så sammanarbetade i hängivenhet för vårt mål, i fördragsamhet mot varandra och förtroende för varandra, i strävan efter att föra vår sak framåt på ett vederhäftigt och sannfärdigt sätt, att om våra vägar senare tvingas åt olika håll, detta kommer att ske icke med bitterhet utan med bitter smärta, så ha vi detta icke minst Anna Whitlocks ledning att tacka för.

Om vi sålunda kunna tacka henne både för form och innehåll, yttre skepnad och inre värde, så veta vi intet bättre tack att giva henne än löftet att även i framtiden hålla den tradition vid makt hon skapat.

En deputation af moderata rösträttskvinnor

från Stockholm och landsorten hade den 10 januari företrädde hos herrarna Trygger och Lindman, högerens partichefer inom riksdagens båda kamrar, och överlämnade därvid följande skrivelse:

Då senast frågan om kvinnans politiska rösträtt var före i riksdagens Andra kammare, yttrade hr Hildebrand, att från kvinnornas sida visats "ett minimalt intresse" för statsfrågor. "Här har inom kvinnovärlden framträtt en ofantlig likgiltighet för offentliga spörsmål, särskilt för dem som angå staten." Otaliga gånger har denna mening av högerpressen framlagts som ett ibland de viktigaste skälen mot att lämna kvinnan politisk rösträtt. Med avseende på särskilt detta skäl och på det nuvarande politiska läget bedja vi, moderata rösträttskvinnor från skilda delar av Sverige få anföra följande:

Sverige befinner sig för närvarande i en krisperiod. Själva livsfrågan för staten som stat: ordnandet av försvaret, kräver vittgående reformer, vittgående uppoffringar. Att krisen må bli en kris till hälsa, att de bördor, som tryggandet av fäderneslandets självbestånd kräver, måtte först åtagas och sedan bäras av en folkanda, som bortjagar själviskhetens töcken, som lyfter och enar, detta är i närvarande stund brännpunkten för fosterlandsälskande svenska medborgares önsknings.

Bland de yttringar av en sådan redan befintlig folkanda, som nyligen lagts i dagen, har den först planerade och mest omfattande utgått från svenska kvinnor. Den opinionsyttring i försvarsfrågan, som för några veckor tillbaka inlämnats till konungen, är frukten av ett arbete igångsatt av kvinnor och utfört bland kvinnor. På den korta tiden av en månad har det lyckats att samla över 265,000 namn på dessa listor till förmån för försvarsfrågans lösning på ett för landets säkerhet betryggande sätt. För vinnandet av detta resultat ha ej minst de moderata rösträttskvinnorna nedlagt ett betydande arbete.

Vi ha gjort detta med desto djupare övertygelse och desto större ansvarskänsla, som vi hoppas att inom en nära framtid komma i besittning av den medborgarrätt, som gör det möjligt för kvinnorna att med Sveriges män fullt dela ansvaret för fosterlandets väl.

Vi vädja sålunda till Eder hr justitieråd (hr amiral), att Ni såsom ledare av Första (Andra) kammarens högerparti måtte ställa Eder gynnsam mot kravet på politisk rösträtt för kvinnor. Moderata kvinnor inom Landsföreningen för kvinnans politiska rösträtt.

De båda partiledarna mottogo deputationen mycket förekommande men vidhöllo sin kända ståndpunkt i frågan.

Damdräkter

tillverkas verkligt förstklassigt under ledning av akademiskt utbildad tillskärare. OBS! Full garanti.
A.-B. Londoner Herr- & Damskrädderi-Etabl.
37 Drottninggatan, 1 tr.
A. T. 225 19. R. T. 67 18. (A. F. 1629).

Svaluddens Pensionat

rekommenderas

R. T. Ulriksdal 17. A. T. Ulriksdal 85.

Postadr. Järva. Vördsamt Elin Johansson.

Frågobyran Kronan

Amanuensen C. Mothander

Mästersamuelsgatan 71, Stockholm. 10—4.

Alla juridiska uppdrag. Alla slags förfrågningar mot 1 kr. postförskott. Specialitet: Barnuppfostringsmål.

LAGERSONS

SKOMAGASIN

Jakobsgatan 18 - Fredsgatan 8

Alexandra Gripenberg.

På julafton avled efter en kort sjukdom en av Finlands märkeskvinnor, fröken Alexandra Gripenberg, känd inom vida kretsar såsom en av kvinnorerelsens främsta förkämpar och utrustad med stor energi och organisationsförmåga. Fröken Gripenberg ägnade sig först åt skönlitterär verksamhet och tillsammans med fröken Toini Topelius redigerade hon barntidningen "Trollsländan" samt publicerade noveller och reseskildringar. Kvinnosaken blev likväl det stora samhällsproblem hon ägnade sin främsta kraft och hon uppfattade den icke såsom en blott politisk rösträttsrörelse, utan främst som en strävan att befördra kvinnoarbetet, kvinnans rätt till arbete och hennes utbildning till duglig och självständig utövning av sitt yrke. I Internationella kvinnoförbundet, som stiftades 1888 och medvetet riktat sin verksamhet på kvinnorösträttsens genomdrivande, intog fröken Gripenberg en bemärkt ställning, och i sitt politiska liv slöt hon sig till det gammalfinska partiet och var en av dess lantdagsrepresentanter 1907-1908.

Jordfästningen ägde under stora högtidligheter rum i gamla kyrkan i Hälsingfors och under stor tillslutning av kvinnor från olika partier. Kransar nedlades vid båren av representanter från flera kvinnoföreningar. Även från en mängd enskilda personer hade kransar anlånt, bland andra från förre senatoren Leo Mechelin.

Kvinnorna i stadsfullmäktige.

Torsdagen den 8 januari sammanträdde stadsfullmäktige i Stockholm för första gången på nya året och tiden upptogs så gott som uteslutande av val. Följande kvinnor blevo valda till revisorer:

I folkskoleöverstyrelsen: fröken Stina Quint.

I stiftelsen Wilhelm Goveni i minne: suppleant fru Emilia Broomé.

I stiftelsen Fredrik Eens minne: barnavårdsinspektören Anna Lindhagen.

I Grevesmühliska samskolan: d:r Karolina Widerström.

Vid sammanträdet väckte fröken Gertrud Månsson motion om förändrade bestämmelser för val av stadens styrelser och nämnder.

Ny kvinnlig municipalfullmäktig.

Fru Signild Johanson har i Ljungby köping blivit vald till municipalfullmäktig. Fru Johanson var uppsatt som första namn på nykterhets- och arbetarepartiets lista.

Idunpriset till fröken Selma Giöbel.

Iduns kvinnliga akademi har tilldelat fröken Selma Giöbel Idunpriset för år 1914, som ett erkännande av den stora insats hon gjort på konstslöjdens område. Priset uppgår som bekant till 1,000 kr.

PRÖVA

Kronans Jästpulver

från

A. B. Tekn. Fabriken KRONAN

i Karlstad.

Burkar à 25 öre. Överlägsen kvalitet.

Begär det genom Er vanliga leverantör, men godkänn intet annat.

L. K. P. R:s 11:te centralstyrelsemöte.

Anna Whitlock avgår.

Signe Bergman väljs till Landsföreningens ordförande.

Första dagens förhandlingar.

L. K. P. R:s 11:te centralstyrelsemöte hölls i Stockholm den 8 och 9 januari. Fröken Anna Whitlock hade beredviligt ställt sin nya skolas synnerligen vackra och stämningsfulla samlingshall till mötets förfogande, och över skolans portal vajade rösträttsbanéret deltagarna till mötes. Intet centralstyrelsemöte har haft att uppvisa en så stor anslutning som detta. Icke mindre än 80 föreningar voro representerade med 105 medlemmar.

Mötet öppnades av fröken Anna Whitlock, som i ett kortare anförande hänvisade på det förflutna årets stora händelser särskilt kongressen och namnsamlingen, vilka enat och sammanfört kvinnor av olika kategorier och verkat upprykande och upplysande. Den utvecklingslinje vi nu böra slå in på, ansåg fröken Whitlock vara att söka omvända högern, som visserligen icke anser kvinnorösträtten önskvärd, men som dock icke gjort något principuttalande däremot, och genom den arbetsintensitet och propagandakraft de moderata kvinnorna på det yttersta av dessa dagar ådagalagt, torde det gamla påståendet, att kvinnorna icke ha intresse för allmänna angelägenheter, ha jävats. Resultatet av vanlig logik måste bli att högerns män beakta sina egna kvinnliga anhängares krav. Talarinnan hävdade även med värme vår plikt att uppskatta varandras förtjänster, oberoende av partisynpunkter. Fröken Whitlock slutade sitt anförande med att tillkännage sin avsikt att avgå som landsföreningens ordförande, enär skolarbetet tog så mycket av hennes tid och krafter, att hon icke kunde dela sig mellan dessa båda krävande uppgifter.

Val.

Efter av L. K. P. R:s sekreterare förrättat namnupprop valdes till sekreterare för mötet fruarna Annie Gunnarsson, Ellen Palmstierna och Helga Silfverstolpe samt fröknarna Anna Åkerberg, Eva Andén och Karin Pettersson, och till protokolljusterare fruarna Anna Wicksell och Maria Bolin. Till presskommitté utsågos fruarna Frigga Carlberg, Klara Lindh och d:r Gulli Petrini, med fruarna Else Kleen och Elin Wagner som referenter.

Till L. K. P. R:s ordförande valdes därefter med acklamation fröken Signe Bergman samt till vice ordförande d:r Karolina Widerström.

Fru Frigga Carlberg framförde landsföreningens tack till fröken Anna Whitlock för den insats hon gjort i rösträttsarbetet och hälsade den nya ordföranden och vice ordföranden välkomna, varefter fröken Signe Bergman, i några av varm känsla burna ord, tackade för det förtroende landsföreningen visat henne och hoppades att hennes kärlek till den stora saken skulle i någon mån ersätta det som brister i andra avseenden.

Sedan mötet beslutat att även detta år tillämpa resekostnadsfördelningen företogs val av representanter till C. S. A., varvid fröknarna Bergman och Whitlock samt fruarna Kristina Borg, Hälsingborg och Leonore Odencrants, Borås, omvaldes. I stället för fröken Valborg Olander, som undanbett sig återval, utsågs landshövdingenskan i Luleå, fru Mary von Sydow.

Meddelanden från sekreteraren.

Sekreteraren redogjorde härefter för arbetet under det gångna året, vilket i många avseenden kan betraktas som ett rekordår. 33 nya föreningar och filialer ha bildats och antalet till landsföreningen anslutna föreningar utgjor-

de vid årsskiftet 213. Endast 7 av Sveriges städer sakna ännu rösträttsföreningar.

Förlagsverksamheten har att uppvisa den högsta siffra, som förekommit under L. K. P. R:s verksamhet. Tryckalster ha under året utgivits i ej mindre än 511,365 ex., därav 356,000 ex. flygblad och 101,500 ex. listor, anvisningar och råd m. m. för opinionsyttringen. Årsberättelsen har tryckts i en upplaga av 4,000 ex. Föredragsverksamheten har varit synnerligen livlig och i privatlivet har rösträtten säkert aldrig så ivrigt diskuterats som under 1913.

Härefter utspann sig en stunds livlig diskussion om årsberättelsen, varvid beslöts att L. K. P. R:s stadgar hädanefter skulle inflyta i årsberättelsen ävenså förteckning på centralstyrelsemedlemmarna och föreningsordförandena såväl för föregående som löpande år. Vidare beslöts att en artikel om årsberättelsen, dess betydelse, uppställning m. m. skulle inflyta i tidningen Rösträtt för Kvinnor.

De Bergman-Österbergiska samhällskurserna.

Sedan en del mindre angelägenheter behandlats, lämnade friherrinnan Ebba Palmstierna en redogörelse för de Bergman-Österbergiska samhällskurserna under året. Den första ägde rum i Västerbottens län under jur. kand. Eva Andéns ledning och pågick från 20 januari till 15 mars. Därunder hölls 55 föreläsningar på 16 olika platser med ett sammanlagt åhörarantal av 6,000 personer. På våren hölls en kurs i Skaraborgs län med 38 föreläsningar på 14 olika platser och ett åhörarantal av 2,097 personer. Intresset för samhällsupplysningen har varit skiftande, men kan på det hela taget betraktas som gott, och friherrinnan Palmstierna tackade fröken Andén för det stora nit och intresse hon ådagalagt.

Kurser ha även hållits i Hallands län av fröken Sofia Svensson och fil. kand. Greta Hedin, på Gottland av fröken Valborg Bergström, i Jämtland av fröken Annie Melander, i Västerbotten av fröknarna Anna Grönfeldt och Ingeborg Öqvist samt i Stockholms län av fröken Annie Weibull. Föreläsningarna ha gällt kommunernas organisation, förvaltning och hälsovård, fattigvård och barnavårdslagstiftning, äktenskapslagstiftning, socialförsäkring, skyddslagstiftning, kvinnornas ställning inom yrkena samt statens organisation och de politiska partierna.

Friherrinnan Palmstierna framhöll hur det vid dylika kurser gällar att experimentera sig fram och man hade funnit att sommaren, till följd av jordbruksarbetet och därmed sammanhängande omständigheter, icke varit en lämplig tid och hon betonade till slut önskvärdheten av att genom omnämnande och upplysningar i pressen sprida större kännedom om kurserna på de orter, där de hållas.

Till kommitterade för samhällskurserna för 1914 valdes för Götaland fruarna Märtha Hellström, Anna Wicksell och fröken Gerda Planting-Gyllenbåga med fru Maja Strandberg som suppleant. För Svealand valdes fruarna Gerda Hellberg, Ellen Hagen och fröken Anna Whitlock med d:r Gulli Petrini som suppleant, och för Norrland fruarna Klara Lindh, Maria Widegren och fröken Anna Grönfeldt med fröken Märta Bucht som suppleant.

L. K. P. R. och pressen.

Nästa punkt på programmet om L. K. P. R. och pressen inleddes av ordföranden med en redogörelse för tidnin-

47

Västerlånggatan
(f. d. Barnängens lokal).

ASTRID SÖDERQUIST

KAPPAFFÄR

I Klass Damskrädderi.

Väl sorterat lager av:
Engelska Ulstrar, Kostymer, Plysch o. Astrakan,
Fruckappor, Aftonkappor, Backfischkappor etc.

gen Rösträtt för Kvinnor. Tidningen har under året utkommit i 24 nummer, varav 1 dubbelnummer och i en sammanlagd upplaga av 121,000 exemplar. På flera platser har lösnummerförsäljning ägt rum. Fröken Bergman framhöll vikten av att tidningen finge ännu större spridning och i en livlig diskussion uttalade mötesdeltagarna sin stora belåtenhet med tidningen och lovade att var i sin mån genom att få in referat och innehållsförteckning i de dagliga tidningarna, och genom att påminna föreningsmedlemmarna att prenumerera på L. K. P. R:s eget organ, stödjade tidningen. Därefter meddelade fru Klara Lindh, som fortfarande redigerar L. K. P. R:s artikelserie, att antalet tidningar som prenumerera på densamma har under året varit 29. Artikelserien har utkommit i ett antal av 3,148,200 tidningsexemplar. Sedan ordföranden tackat fru Lindh för det utmärkte sätt varpå hon skött artikelserien, lämnade sekreteraren upplysningar, om den internationella rösträttstidningen Jus Suffragii, och uppmanade föreningens medlemmar att prenumerera på denna tidning för att kunna följa med det internationella rösträttsarbetet.

Stadgeändringsförslag.

Nästa fråga på programmet utgjordes av Stockholms F. K. P. R:s förslag till ändring av L. K. P. R:s stadgar §§ 3, 4, 5. Diskussionen inleddes av fru Anna Wicksell, som framhöll att förslaget sönderfaller i två skilda principfrågor. Första frågan gäller huruvida V. U. skall väljas av Stockholmsföreningen eller av centralstyrelsen och andra frågan om föreningarna liksom hittills skola vara lika representerade inom centralstyrelsen eller om proportionell representation skall införas. Mötet uttalade sig enhälligt för förslaget att V. U. skall väljas av centralstyrelsen, och lika enhälligt uttalade sig mötet för bibehållande av den internationella principen att de små föreningarna skola vara lika representerade som de stora, alltså i detta fall med en medlem och en suppleant. Att närmare formulera ordalydelsen av förslaget uppdrogs åt en kommitté, bestående av fruarna Anna Wicksell, Gulli Petrini och Jenny Velander. De ändrade paragraferna fingo följande lydelse: § 3. Mom. A. "I spetsen för landsföreningen står en centralstyrelse, till vilken varje lokalförening äger rätt utse en medlem jämte en suppleant." § 4. Mom. c. utgår. § 5. Mom. A. "Centralstyrelsen utser på sitt ordinarie årsmöte inom eller utom sig ett verkställande utskott bestående av fyra ordinarie medlemmar jämte suppleanter och väljer bland dessa landsföreningens ordförande. V. U:s medlemmar äga deltaga i centralstyrelsens förhandlingar och beslut." Mom. B. "V. U. väljer inom sig landsföreningens vice ordförande samt inom eller utom sig till landsföreningens sekreterare och skattmästare i Stockholm bosatta kvinnor, vilka uppbära av centralstyrelsen för varje år bestämda arvoden." Mom. C. "Den lokalförening, vars centralstyrelsemedlem inväljes i V. U., äger rätt utse ny representant."

L. K. P. R:s utställning i Arsta.

Efter diskussionen om stadgeändringen följde frågan om L. K. P. R. på kvinnornas utställning i Malmö 1914

och friherrinnan Palmstierna, som är landsföreningens representant inom utställningskommittén, skisserade planen för Årstautställningen och framhöll särskilt vikten av en överskådlig utställning av de sociala reformer som tillkommit inom eller på initiativ av rösträttsföreningarna och således tjänar att belysa L. K. P. R:s samhällsarbete. Bilderna skulle rymmas i stora album, som även torde komma att innehålla fotografier av rösträtts pionärer.

Fröken Emma Aulin från Jönköping framlade därpå en kartsbild, avsedd att åskådliggöra landsföreningens utveckling och föreningarnas antal och läge. Förslaget, som var mycket tilltalande, gav anledning till en stunds diskussion och mötet uppdrog åt fröken Aulin, att i samråd med V. U. närmare utarbeta det föreliggande förslaget.

Nordiskt kvinnomöte i Köpenhamn sommaren 1914.

Sista diskussionen för dagen rörde sig om en inbjudan från "Dansk Kvindesamfund" till ett nordiskt kvinnomöte i Köpenhamn, bestämt till första veckan i juni, där frågorna om familjerätt, barnavårdslagstiftning och rösträtt komma att diskuteras.

Med anledning av H. M:t änkedrottningens begravning inställdes det offentliga mötet, som skulle ägt rum på aftonen den 8 januari. Vid detta möte hade h. exc. statsministern bl. a. lovat att tala.

Andra dagens förhandlingar.

Vid inledandet av andra dagens förhandlingar meddelade ordföranden, att verkställande utskottet konstituerat sig och till sekreterare omvalt fru Ezaline Boheman, till biträdande sekreterare nyvalt d:r Gulli Petrini samt till skattmästare omvalt fröken Thorborg Widenbeck. Fröken Bergman erinrade därpå om att hon för två år sedan vid centralstyrelsemötets öppnande överbringade den glädjande nyheten, att vi det året för första gången hade att vänta en kunglig proposition. Frågan föll, men endast för att uppstå på nytt och nu stå vi inför den tredje riksdagen i

perioden. Ett nederlag i år betyder ett uppskov på ytterligare tre år och frågans lösning i år har dessutom en alldeles särskild betydelse därigenom, att kvinnorna då skulle få vara med om äktenskapsfrågans behandling i riksdagen, som beräknas inträffa mellan åren 1917—1920. Det var således på 1914 års riksdag vi skulle koncentrera våra krafter och genom namninsamlingen föregående år få kvinnorna ute i landet att ställa sig bakom vårt krav, så att frågan, när den åter kom fram, kunde uppbäras av en verklig kvinnoopinion. Fröken Bergman avslutade sitt anförande med att uttala den förhoppningen, att det stora upplysnings- och agitationsarbete, som bedrivits under 1913, skulle bära rik frukt.

Namninsamlingen och andra åtgärder för stödande av den kungl. propositionen till 1914 års riksdag.

Sedan andra dagens möte nu var förklarat öppnat, redogjorde de närvarande representanterna för länsförbunden för namninsamlingsarbetet inom sina respektive län. Om slutresultatet kunde man dock icke ännu med bestämdhet yttra sig, då listor alltjämt inlöpa. Härefter vidtog en livlig diskussion om sättet för opinionsyttringens avgivande. Efter förhandlingarnas slut antogs enhälligt följande resolution:

Centralstyrelsen i L. K. P. R. har med glädje och tacksamhet erfarit, att en kunglig proposition om politisk rösträtt för kvinnor kommer att avlätas jämväl till innevarande års riksdag. Då de oss omgivande och i kultur närmast stående länderna numera dels redan givit, dels stå i begrepp att giva kvinnorna politisk myndighet, då vidare frågan i vårt land fullständigt utretts och klarlagts, och då slutligen Sveriges kvinnor genom den opinionsyttring, vars resultat nu snart kommer att föreligga, i hundratalsantal förklarar sin anslutning till kravet på full medborgarrätt, uttalar centralstyrelsen sin fasta förhoppning, att detta krav måtte av 1914 års riksdag bifallas, så mycket mer, som endast under denna förutsättning, kvinnorna äga möjlighet att få inflytande på den förestående revisio-

nen av giftermålsbalken, den för kvinnorna viktigaste av alla lagstiftningsfrågor.

Vilka lärdomar kan man dra av högerens stridsmetoder?

Detta diskussionsämne inleddes av d:r Gulli Petrini, som — sedan hon påpekat, att hon här syftade på högerens stridsmetoder mot namninsamlingen — först riktade sig mot högerens gamla påstående, att socialdemokraterna skulle bli de vinnande på kvinnans politiska rösträtt. Den Widellska utredningen hade visat, att om kvinnorna haft rösträtt vid 1911 års val, skulle partiställningen blivit i det allra närmaste orubbad. Detta oaktat fortsatte emellertid en del högerpartier att påstå motsatsen och förmodade därigenom en del moderata kvinnor att ta avstånd från rösträttsrörelsen. Från högerhåll hade framställt flera anmärkningar mot namninsamlingen. Allra först hade man påstått att formuleringen på listorna av kvinnornas rösträttskrav: "full politisk medborgarrätt" vore liktydigt med en fordran på borttagandet av alla streck. Detta påstående föll på sin egen orimlighet. Vidare hade uttalats betänkligheter mot att 18-åringar fått skriva sina namn på rösträttslistorna, men när de vid den åldern få inträde i föreningen, ha vederbörande ansett, att man icke heller kunde förmena dem rätten att delta i kvinnornas opinionsyttring. Talarinnan berörde därpå försvarsfrågan som till en början på ett så ovederhäftigt sätt sammankopplats med rösträttsfrågan och utnyttjats som ett argument emot densamma. Kvinnornas försvarspetition, sådan den sedan igångsatts, hade dock varit av stor betydelse för rösträttsrörelsen, emedan den visat, att högerpartiet godtagit kvinnornas synpunkt i denna så viktiga politiska fråga.

Sedan bifallet efter d:r Petrini's föredrag tystnat, framträdde docenten Hilma Borelius, som förklarade att hon vore fullt enig med vad fröken Whitlock yttrat vid mötets öppnande, nämligen att det nu var de moderata kvinnorna, som kunde något förmå genom att hänvända sig till sitt parti. I med-

24 Upplandsgatan 24

— 1 tr. till vänster —

STOCKHOLM

HILDA HEDÉN

Damekipering · Damskrädderi · Modeaffär

OBS! Specialité: SORGBESTÄLLNINGAR

Allm. Tel. 21133

vetande härom och med stöd av det lysande resultatet av kvinnornas opinionsyttring för försvaret, hade också moderata rösträttskvinnor tillställt högerpartiets ledare i 1:sta och 2:dra kammaren en skrivelse i frågan och försäkrat sig om tillfälle att själva få föra sin talan. Till slut framhöll talarinnan att de svårigheter, som rösträttskvinnor av högerhåll hade att kämpa emot, på grund av högerpartiets ställning till rösträttsfrågan, vore av en tyngre art än vänsterns kvinnor kunde ana.

Livliga applåder följde på dessa av varm övertygelse burna ord.

De moderata rösträttskvinnornas skrivelse finnes införd på annat ställe i dagens nummer.

Vad kan göras för att förmå kvinnorna att livligare delta i landstingsvalen?

Frågan inleddes av fru Anna Wicksell, som framhöll, att om kvinnorna blott kunde bli valbara till landstingen, skulle deras deltagande i valen nog bli mycket livligare. Ett viktigt medel till ett mera allmänt deltagande vore också att bättre än förut sköta pressen. Artiklar, som upplyste om landstingens befogenhet, om de ärenden, som närmast kommande landsting hade att avgöra, borde inflyta i tidningarna. Men kvinnorna måste själva skriva dessa artiklar, som säkert skulle komma att intagas i tidningar av olika partifärg. Länsförbunden borde utse presskommittéer, som skulle systematiskt sköta detta matande av pressen. Slutligen nämnde talarinnan något om de moderata kvinnornas svåra ställning, vid val till landsting, vilka i sin ordning äro elektorer till 1:sta kammaren.

Ett livsöde.

Av Frigga Carlberg.

Hon såg frågande på mig, som om hon väntat att vara igenkänd, men ehuru hennes ansikte väckte ett dunkelt minne hos mig, kunde jag icke i första ögonblicket erinra mig var eller när jag sett det.

Hennes ärende var att skriva sitt namn på rösträttslistan, och när jag såg hur den tunna, skälvande handen långsamt formade bokstav till bokstav och läste Welenia L... så visste jag genom det ovanliga dopnamnet vem jag hade framför mig, fast årtal förflutit sen vi sist möttes.

Det var lätt att förstå, att det var annat än endast tiden som härjat detta ansikte, som jag för några år sedan sett ungdomsfriskt och blomstrande, det var annat än endast tiden som böjt hennes rygg och framkallat detta skygga, skrämde uttryck i ögonen.

För omkring tio år sedan hade vi kommit att bo i samma hus. Welenia var sömmerska med ett par flickor till hjälp. Hon var skicklig i sitt yrke och mycket anlitad. Vid ett tillfälle omtalade hon, att hon fått ära trehundra kronor efter en moster och att hon också själv hade litet besparingar på banken. Hon funderade på att hyra en större lägenhet och skaffa sig mera arbetshjälp.

Men det blev ingenting av denna plan. I stället förlovade hon sig och kom en dag in till mig för att säga adjö — nu skulle hon gifta sig och sluta upp med sömmaden.

— Ni ställer väl om att ni har äktenskapsförord? frågade jag.

— Ja, det är redan uppsatt och bevitnat, svarade hon. Inte för att det behövs, för min fästman är inte sådan, att han skulle vilja göra mig någon orätt. Men jag tycker ändå, att då vi köper hela bostättningen för mina pengar, så är det inte mer än rätt, att det skrives som mitt.

Med en tillönskan om lycka i de nya förhållandena skildes jag från fröken Welenia. Och jag glömde verkligen bort henne, så som man glömmer tillfälliga bekantskaper, tills en dag helt nyligen en ung fru kom och begärde ett råd för sin kusin, som hon visste att jag kände — Welenia L.

Giftermålet hade slagit mycket illa ut. Efter sju års lidande och förödmjukelser av många slag, hade stackars Welenia som sinnessjuk intagits å hospital och hennes lilla flicka utackorderats till främmande människor. Hon blev emellertid fullt återställd efter ett års vistelse på hospitalet och utskrevs. Men mannen, som icke ville ha henne hem — hennes plats var länge sedan upptagen — inackorderade henne på fattiggården bland de lindrigt sinnessjuka för 20 kronor i månaden. — Hon ber och tigger att få komma ut nu, när hon känner sig frisk och hon längtar efter att få se sitt barn, som hon inte ens vet var det finns — slutade kusinen sin historia.

Hon erhöll anvisning på den person hon borde vända sig till för att få tillåtelse för Welenia att lämna fattiggården.

Hon måtte ha lyckats, då Welenia nu uppenbarade sig i egen person, d. v. s. så mycket det fanns kvar av denna. Att det var en till själ och kropp bruten människa jag hade framför mig, var icke svårt att se.

— Har ni tid att höra min historia — den

kan kanske vara till nytta för andra? frågade Welenia, sedan vi förnyat bekantskaper, på samma underligt stillsamma sätt, som hon hela tiden visat.

— Javisst. Berätta mig alltsammans sedan ni lämnade fattigvården — det som hänt er förut vet jag genom er kusin.

— Jo, jag fick ju höra, att jag fått tillåtelse att lämna anstalten — det var förra julen — och endast den som levat på gränsen av vanvett, kan riktigt förstå hur det känns att åter veta sig vara som andra människor, få röra sig fritt och möta ögon, som inte se misstänksamt på en. Min kusin kom och hämtade mig och följde mig hem. Hem, sa jag. — Hon strök med en trött rörelse handen över pannan, så återtog hon: Nej, det var inte mitt hem längre, där fanns ingen plats för mig. Den hade han gett åt en annan kvinna och i den säng, som jag gjort i ordning åt mitt barn, när det väntades, där låg den främmande kvinnans barn. Åt mig anvisades sovplats i kökssoffan. Sådan var återkomsten till mitt hem. Möblerna, som köpts för mina pengar, hade jag ingen rätt till, fastän jag hade förordet. Lakanen med mellauspetsarna, som jag knappt nänts använda, dem hade min man och den andra kvinnan i sin säng, nej min säng var det. Den natten — den första av många liknande — kunde jag inte tacka Gud för att han räddat mitt förstånd. Jag tänkte att gå tillbaka till fattigvården, men först ville jag ha reda på var min lilla flicka fanns och om hon hade det bra. Men det ville han inte säga — det angick mig inte, sa han, då det var han, som ensam försörjde barnet. Jag föresatte mig att tala allt — bara för att blidka honom och få veta något om flickan — skurade och diskade och

skötte om det lilla barnet, då föräldrarna voro ute tillsammans på biografier eller hos bekanta.

Så gick jag slutligen till fattigsakföraren, som lärde mig hur jag skulle gå tillväga för att bli skild. Det blev bestämt av rätten, att jag skulle få något av möblerna och — det bästa av allt — få ha barnet hos mig, och så skulle han betala trettio kronor i månaden till vårt underhåll. Han har bara gjort det en gång, och nu har jag hört, att jag kan inte få ut pengarna utan genom fattigvården, och det är så förödmjukande, tycker jag, så jag försöker att dra mig fram ändå. Vid delningen fick jag symaskinen och har fått litet sömnad hos bekanta. Eljes fick jag av mitt vackra bo bara kökssoffan med sängkläder och ett par stolar. Jag tycker det är så underligt, att en kan vara så rättslös i en dålig mans våld. Aldrig i mitt liv hade jag tänkt på lagar och sådant — det är ju så många kloka människor, som är tillsatta för att styra med det, och jag trodde att allt var så bra det kunde vara. Nu vet jag bättre.

Efter ett par veckors förlopp kom hon tillbaka med den sömnad jag lämnat henne — ett halvtussin barnförkläden. Stackars Welenia, även arbetsförmågan var borta. Hennes ögon lågo ännu djupare in i huvudet och blicken var ännu mera förskrämd. Hon hade sin lilla flicka med sig och denna företedde en ännu sorgligare syn — moderns levande avbild i ett barns gestalt.

— Det blir väl någon utväg, voro hennes sista ord, men det fanns icke en skynt av hoppfullhet i tonen.

Och mannen till denna kvinna, fadern till detta barn — var är hans ansvar?

Så länge högern bibehåller sin nuvarande ställning till rösträttsfrågan måste för de moderata kvinnorna alltid partiintresset stå i motsats till rösträttsintresset. Att ge några råd härvidlag vore absolut omöjligt; var och en måste handla efter sin egen övertygelse.

Efter en stunds diskussion uttalade sig mötet för utgivande av upplysande litteratur om landstingsvalen samt för tillsättandet av länskommittéer, som skulle på olika sätt arbeta för landstingsvalen. Mötet uttalade sig vidare för att frågan om valbarhet till landstingen skulle lösas snarast möjligt.

Atgärder för F. K. P. R.

Fru Augusta Widebeck talade om förhållandet mellan F. K. P. R. och deras filialer, och framhöll nödvändigheten av några riktlinjer för filialernas ställning. Under den följande diskussionen uttalades önskvärdheten av att filialerna komme att stå i livligare kontakt med moderföreningarna och mötet beslöt, att filialernas representanter skulle erhålla V. U:s cirkulär samt att några kortfattade anvisningar för filialerna skulle utarbetas.

Eftermiddagens förhandlingar avslutades med att fru Caroline Benedicks-Bruce framhöll önskvärdheten av att herdebrev utsändes till föreningarna, och i diskussionen erinrades om länsförbundens uppgift att stödja de svagare föreningarna inom länet.

Det halvskilda mötet.

Centralstyrelsemötet avslutades med ett s. k. halvskilt möte i Hotell Continentals festvåning kl. half 8 e. m. Sedan landsföreningens ordförande hälsat de talrikt närvarande föreningsmedlemmarna hjärtligt välkomna, påminde hon i ett kortare anförande om, att 1913 varit ett arbetets och förberedelsernas år par preference. Det har inte bara gällt att skaffa namn på listorna, utan också att sprida upplysning om betydelsen av vår stora sak bland landets kvinnor. Talarinnan hoppades vidare, att det starka intryck av kvinnornas entusiasm och offervillighet, som de enskilda förhandlingarna förlänat, under aftonens diskussion ytterligare måtte stärkas. Därefter överlämnades ordet åt aftonens första talare

Fröken Emma Aulin från Jönköping.

Fröken Aulins erfarenheter av namnsamlingsarbetet inom Jönköpings län voro synnerligen gynnsamma och man hade från första början arbetat efter en fastställd plan. Varje lokalförening hade haft ett bestämt område sig anförtrött och i Jönköping arbetades systematiskt med att anteckna varje hus, som blivit besökt, för att underlätta arbetet för andra namnsamlare. Vad som förnämligast dragit kvinnorna med, har varit nykterhetsaken och de reformer kvinnorna hoppas genomföra för utom äktenskapet födda barns rätt samt upphävandet av den gifta kvinnans myndighet. Fröken Aulin hade även fått ett mycket gott intryck av männens ställning till kvinnans politiska rösträtt, och på landsbygden hade män av den jordbrukande klassen tagit livlig del i namnsamlingsarbetet.

Nästa talare,

Fru Ella Billing från Stockholm,

ansåg att resultatet av 1913 års arbete var ägnat att fylla våra hjärtan med stolthet och beundran. Med tacksamhet skola vi minnas dem, som trots att de haft sina dagar fyllda av arbete, dock med glädje trampat vägar och stigar för att samla namn. Lättast har

ENERGON

förordas av läkare såsom ett

kraftigt näringspreparat, verksamt styrkande vid allmän svaghet, blodbrist, sömnlöshet, rubbningar i nervsystemet och under rekonvalescens.

Tillverkas av A.-B. PHARMACIA, Stockholm.

Kontrollant: Professor Fil. Dr. K. A. Vesterberg.

arbetet naturligtvis varit på de platser, där rösträttstanken redan vunnit terräng. Slutet av sitt anförande formade fru Billing till en varm hyllning åt fru Augusta Tonning, som under hela året varit i oavbruten verksamhet som resetalare. Med sin egen varma tro har hon tänt rösträttens eld bland obygdens kvinnor och sedan ansvarskänslan väckts till liv, har lista efter lista blivit fylld. Om fru Tonnings omfattande upplysningsverksamhet kan man göra sig en föreställning, då man får veta, att hon under året hållit 105 föredrag, bildat 6 nya föreningar, utplanterat listor och ströskrifter, och besökt icke mindre än 195 platser från Skåne och ända upp till Haparanda.

Ett alldeles särskilt intresse väckte en ung styrelsemedlem från högsta nor-

Fröken Märta Bucht från Luleå,

som lett ett energiskt namnsamlingsarbete, fast hon från början visste, vilka svårigheter hon skulle få att kämpa emot, i det glest bebyggda län, som utgör nästan en fjärdedel av Sveriges rike och där det talas både svenska, lappska och finska. Att resultatet blivit så överraskande gott, måste tillskrivas ledarnas arbetsduglighet, men även landsbygdens präktiga befolkning och männens kraftiga medverkan att förmå kvinnorna att skriva på. Fröken Bucht talade varmt om Norrbottens kvinnor, som gå där till det yttre frusna och kalla kanske, men som kunna visa en härlig hänförelse för en idé, och vilkas mest utmärkande karaktärsdrag är deras trofasthet. Från Arjeplog hade fröken Bucht en lista, som utslutande upptog lappkvinnors namn, och somliga ha varit för blygsamma att teckna sig med titeln "fru" utan i stället skrivit "kärning".

Fru Frigga Carlberg från Göteborg

betonade i sitt föredrag det djupa allvar, som ligger under namnsamlingen. De sämst skrivna namnen skulle kunna tälja sin egen saga och därunder dölja sig de, som arbeta i det hopplösa och tyngsta av allt arbete. All historia har lärt oss, att de som levat under andligt och materiellt förtryck, inte kunnat frigöra sig från slaven-skaper, och vad vi under namnsamlingsarbetet lärt av hustrurnas yttranden, manar oss att sträva för kvinnornas frigörelse. Fru Carlberg berättade därefter en dröm hon haft och som ytterligare skärpte det intryck man fått av rösträttens vikt och allvar.

Fröken Anna Ljungberg från Stockholm

talade därefter om namnsamlingsarbetet i Stockholm och vid jämförelse mellan vår opinionsyttring och andra opinionsyttringar, ansåg talarinnan att vi haft mycket stora svårigheter att kämpa emot. Andra opinionsyttringar

äro nämligen ofta framsprungna ur en känsloutträngning, då det under rösträttsopinionen ligger mer av logik och tänkande, som bottnar i kunskapen om sociala missförhållanden. I Stockholm ansåg fröken Ljungberg, att man haft alldeles särskilda svårigheter, emedan redan vid namnsamlingens början smittkoppspepidemien utbröt och arbetet under en längre tid måste inställas. Arbetet har också kommit att vila på ett relativt fåtal, vilket ju vanligtvis blir fallet i en stad som Stockholm. Fröken Ljungberg antog, att de föreningsmedlemmar, som ingenting gjort liksom katolikerna hoppades på att helgonens överloppsgärningar skulle hjälpa dem själva ur skärselden.

Fru Anna Wicksell från Lund

hade som byråföreståndarinnan fått ta emot en massa listor och hon ville särskilt betona, att den namnsamling vi haft om hand, är i sällsynt grad vederhäftig. Fru Wicksell hade även under sitt namnsamlingsarbete lärt sig värdesätta den gamla visdomen att upprepa och åter upprepa, och om man vill ha något gjort, gäller det framför allt att arbeta planmässigt. I Skåne hade man som agitationsmedel begagnat sig av pressen, som matats med både artiklar och ledare, och i Lund väckte rösträttsbyråns mycket uppseende. Intresset för rösträtt i universitetsstaden var så stort, att till och med gossläroverken låtit pojkar skriva uppsatser om kvinnans politiska rösträtt, vartill de fingo samla material på rösträttsbyrå.

Fru Widebeck från Strängnäs

talade till slut i ett av gott humör präglad anförande om sitt namnsamlingsarbete på landsbygden. Fru Widebeck hade fått ett mycket gott intryck av den jordbrukande klassen och ansåg dess kvinnor fullt mogna för rösträtten, varjämte hon gav en del belysande exempel från sin omfattande verksamhet.

Sedan ordföranden framfört landsföreningens varma tack till föredrags-hållarna och till alla dem, kända och okända, på vilkas arbete och uthållighet namnsamlingens resultat ytterst beror, överlämnades ordet åt fröken Anna Whitlock, som inledde frågan:

Hur kunna F. K. P. R. bygga egna lokaler?

Fröken Whitlock erinrade först om, att allt efter som en organism utvecklas, får den nya behov och det samma gäller även sociala förhållanden. Vi kvinnor ha många frågor, som speciellt beröra oss, men när vi ha något att säga varandra, måste vi alltid låna hus. Med undantag av Huskvarna har ingen förening hunnit så långt, att den skapat sig ett eget hem. Talarinnan övergick därefter till att tala om den trevnad, som utmärker F. K. P.

R:s hus i Huskvarna och som ger den en alldeles särskild prägel av att vara tillkommen på initiativ av kvinnor. Vi borde alla ena oss om att skapa sådana hem, där vi med glädje och trevnad kunde samlas. Den första hörnstenen är att tro och även med ganska små penningmedel kan man få en byggnad att förränta sig. I Huskvarna löstes problemet med uthyrning av butiker, som voro så trevliga, att de genast togos i anspråk, och samhället får även mot skälig hyra begagna sig av samlingsalen till skilda ändamål.

Sedan den närvarande representanten för Huskvarna F. K. P. R., fröken Alfhild Bejbom, redogjort för husets tillkomst och lämnat några belysande siffror, avslutade fröken Whitlock sitt föredrag med att betona, att inte bara i samhällsbyggen, utan även i privatbyggen kunna kvinnorna ådagalägga sin styrka. Ett par inlägg i diskussionen vittnade om att fröken Whitlocks anförande väckt livlig ankläng.

Vad jag lärt av rösträttsarbetet

var ämnet för aftonens sista föredrag, som hölls av fröken Ellen Wester från Ängelholm. I ett intressant och fängslande anförande tog fröken Wester som utgångspunkt de impulser hon en gång mottagit av Ernest Legouvé i hans på 1870-talet översatta arbete "Kvinnans historia", som redan då tillämpade fullt moderna synpunkter. Sedan dess har fröken Wester stärkts i sin tro av rösträttspioniererna i skilda länder och särskilt uppehöll hon sig vid det stora kvinnomötet i Köpenhamn 1906, där förhandlingarna leddes av mrs Chapman Catt och där, enligt ett tidningsreferat: "Solen gick upp och den gick ned på den tredje dagen och damerna talade alltjämt." Fröken Wester avslutade sitt föredrag med att framhålla huruvida kvinnornas krav på rösträtt, och de rörelser som sammanhånga därmed, äro led i en naturlig och lagbunden utveckling.

Samkvämet.

Centralstyrelsemötet, som alltigenom präglats av en sällsynt samhörighet och god stämning, avslutades med ett festligt samkväm, varvid man ytterligare stärktes i den uppfattningen, att mötesdeltagarna kommit samman och diskuterat sina spörsmål, besjälade av ett trosvarmt nit och även med en solidaritetskänsla, som under aftonens lopp stegrades till entusiasm.

Supén intogs vid mindre bord i den vackra festsalen, som rikligt belystes av takets många elektriska lågor. D:r Karolina Widerström framförde särskilt V. U:s djupt kända tack till sin avgångna ordförande, fröken Anna Whitlock, för hennes skaparkraft och arbetslust, och slutade med att utbringa ett fyrfaldigt leve för Anna Whitlock.

Fröken Whitlock tackade rörd för hyllningen och i sitt svarstal betonade hon särskilt landsföreningens insats för en djupare förståelse mellan landets kvinnor, och utbragte ett fyrfaldigt leve för V. U. och landsföreningen.

Sist framträdde fru Ezaline Boheman och gav i ett varmt, och av äkta känsla framsprunget tal, landsföreningens hyllning åt namnsamlingsveteranen, fru Augusta Tonning, och när hon kallade henne en enkel människa, gav hon däri uttryck åt det bästa, som över huvud taget kunde yttras om någon, ty människa är det bästa substantivet och enkel det bästa adjektivet, och båda sammanfogade gav en helhetsbild av den Augusta Tonning, som ställde

Östermalms Sjuk-, Vilo- & Förlossningshem

12 Flöragatan STOCKHOLM, 2, 3 o. 4 tr. (hiss). Telefoner: Riks 90 12. Allm. 12 50.

Läget för sjuk-, vilo- och förlossningshemmet är tyst och ostört. Soliga rum. All nutida komfort. Operationsrum. Badrum, med fullst. elektr. ljusbad, med eller utan massage, även för andra än hemmets patienter. De strängaste fordringar på hygien uppfylla. Telefoner i varje våning. Gott dietiskt bord. Fritt val av läkare och akuschörskor.

Ref.: D:r E. O. HULTGREN, D:r ARTHUR FÜRSTENBERG, D:r ARNOLD JOSEFSON.

Föreståndarinnan HILMA FREDLUND, f. d. föreståndarinnan vid Stockholms sjukhem, Skuru o. vid Drottninghuset.

Solidaritet.

Hon hade suttit på torget ända sen ungdomen, och elva barn hade hon fostrat till präktiga och duktiga människor, och alla ha de tagit upp hederliga yrken i skilda delar av landet. Det har blivit tomt i det lilla hemmet med sina många glada och sorgliga minnen.

Så bildas en F. K. P. R. i staden. Torgfrun med de klara, goda ögonen och den vänliga, men bestämda rösten, är en av de första, som gå med, och lista för namnsamlingen tar hon ock. Nog skall hon få den fylld med namn.

En av fruarna i staden undrar, vad hon kan ha för intresse av kvinnans politiska rösträtt, och att hon kan vilja offra tid och slantar på något sådant, som hon ju inte kan begripa mycket av. På omvägar kommer det fram till torgfrun, och det redbara anletet mulnar och en skugga lägger sig över de kloka dragen.

"Jag är gammal", säger hon, "och hela mitt långa liv har jag inte fått tänka på annat än släp och slit för födan åt oss alla, och kläderna på kroppen och tak över huvudet. Nu är det över, och alla barnen reda sig själva, och jag behöver inte tråla så hårt som förr. När de nu kommer och talar om att kvinnorna skulle kunna få komma till heders för sitt arbetes skull, och att de skulle kunna få vara med om att tänka och ställa för sig och andra i lagstiftningen och sådant, så känner jag det riktigt som helg. Och jag vill gärna göra det lilla jag kan för att hjälpa till. Och jag tycker, det är så roligt att sitta hemma och läsa om sånt, som de skriver om allt detta här. Men tycker du de fina fruarna, att det är galet, att en simpel gammal torgkäring får vara med på det..."

"Kommer aldrig i fråga, kära frun", säger rösträttskvinnan. "Långt, långt därifrån. Här äro vi alla systrar i kärleken till hem och fosterland. Här finns ingen klasskillnad, och vi ha lärt oss att bedöma människovärdet efter annat än mannens samhällsställning och inkomster."

"Ja, se, det ä' rätt talat", nickar den gamla hedersgumman bifall. "Det ä' riktigt." Och det lyser åter sol över de ärliga dragen.

Jenny Velandér.

De finska kvinnorna och Fredrika Bremer.

I dessa dagar, då Stockholm gästas av en av Finlands i flera riktningar banbrytande kvinnor, den nyvalda lantdagsrepresentanten fröken Annie Furuhjelm, som mitt i vintern trotsat Bottenhavets bistra vindar för att genom ett inlägg även från finskt håll bidra till belysningen af Fredrika Bremers inflytande i Norden, kan det ha sitt intresse att påpeka, att även i Finland är intresset för Fredrika-Bremer-statyns rensande i vårt land så stor, att man där insamlat bidrag till den svenska statyn. Såväl inom Kvinnoförbundet Unionen som inom Svenska kvinnoförbundet ha soaréer med föredrag och musik anordnats och inkomsten av dessa soaréer har tillfallit vår statyfönd.

Fröken Furuhjelm's föredrag i Stockholm kan refereras först i vårt nästa nummer.

sitt liv och sitt arbete i rösträtts tjänst, spridande sina tankars goda utsäde över allt landet, städse glad, munter och hoppfull. Som ett erkännande av Augusta Tonnings värdefulla insats i rösträttsarbetet överlämnade fru Boheman å landsföreningens vägnar ett rösträttsmärke i guld, varpå ett rungende, fyrfaldigt leve utbragtes.

Sedan fru Tonnings varmt och enkelt tackat för hyllningen, var den angenäma festen till ända och mötesdeltagarna skildes för att åter spridas över Sveriges bygder, men medförande en väckelse till fortsatt kamp och en känsla av fast förtröstan om rättfärdighetens seger som dessa dagar av gemensamt tankutbyte ytterligare stärkt.

Sann ridderlighet.

Den gamla frågan om männens ridderlighet och kvinnans rösträtt blev åter på en gång aktuell hos oss genom Ellen Keys senaste rösträttsföredrag. I denna tidnings spalter har fru Karin Fjällbäck-Holmgren i en belysande artikel visat hur litet kvinnorna, då det gäller ridderlighet, verkligen ha att förlora. Samma iakttagelse har gjorts av en engelsk författarinna i tidningen The Common Cause. Hon skriver:

Det finns tusentals män och kvinnor som äro motståndare till kvinnans rösträtt därför att de ärligt och uppriktigt tro, att kvinnorna behandlas med mera hänsyn nu, än vad som skulle bli fallet om de finge rösträtt. De frukta att valrättens utsträckning även till kvinnorna skulle betyda ridderlighetens död, och att då kvinnorna göra anspråk på rättigheter, skola de förlora sin privilegierade särställning.

De som tänka så äro vanligen de lyckligt lottade som leva i bekväma, goda hem, och som varken hava kännedom om livet eller fantasi tillräckligt för att göra klart för sig, att ordet "kvinna" ej endast betyder de förmögnare klassernas väluppfostrade, väl klädda kvinna, som aldrig saknat livets nödort — utan också den hårt arbetande kvinnan av folket, som lever utan förfäring och behandlas utan hänsyn.

När en man föreställer sig kvinnan som en varelse för sig, som han skall arbeta för, beundra och kela med — då tänker han på sin hustru, sin mor eller sina systrar, men inte på sin tvätterska som står lutad över en ängande balja eller ett tungt strykjärn för några kronor i veckan. När en kvinna fruktar att rösträtten skall ha till följd en minskning av ridderligheten, tänker hon på sig själv och sina vänner, men inte på flickor som arbeta med hemsömnad eller i porlinsfabrikerna. Den stora mängden av kvinnor på landet ha ingen fördel av att tillhöra det svagare könet, långt därifrån. De märka att vid de flesta tillfällen betraktas deras kön som ett skäl till att behandla dem sämre, icke bättre, än männen. Ordet "ridderlighet" har ingen mening i den industriella världen. De kvinnor som erfara ridderlighet från männens sida äro få, men de som behöva rättvisa äro många, och det är en uppenbar orättvisa att de många skola behöva lida till fördel för de få.

Verklig ridderlighet är ytterligt sällsynt och det har aldrig funnits så mycket därav, att den uppvägt saknaden av rättigheter. Mannen, som öppnar dörren för sin hustru, men får sina inkomster av utarbetade kvinnors arbete, anses hövlig. Brodern, som bär sin systers paket, men ingenting gör för att hindra att kvinnorna i industrien måste bära bördor, som de inte orka med, anses uppföra sig väl. Mannen som följer hem en dam sent på kvällen och utan att uppröras därav ser gatans hemska uppvisning av kvinnor som männen förbruka — han är konventionell. Ingen av dessa är ridderlig, och att kalla dem så visar endast hur långt vi äro från att ge detta ord dess rätta betydelse.

Om männen verkligen hyste aktning för moderskapet — kunde de då med lugn se hur änkor med barn mötas av de två alternativen: arbeta och halvsvälta, eller fattighuset? Verklig ridderlighet skulle giva kvinnorna varje rättighet som männen nu äga, och något därutöver; men den artighet som nu uppträder i dess skepelse är en mycket underlägsen efterapning, och den kan långt ifrån uppväga rätten att välja dem som skola stifta de lagar, kvinnorna betala till och som de måste lyda. Vore det endast möjligt att göra klart för de välbärgade männen och kvinnorna vilka orättvisor kvinnor lida under, måste de bli rösträttsvänner. Det är därför att de förmögnare klasserna leva så omgivna av trevnad och livets bekvämligheter och se så föga av nöd och orättvisor, som de ofta

Föreningsmeddelanden.

Härnösands F. K. P. R. firade den 16 dec. sitt 10-årsjubileum med en anslående fest å S:t Petrilogen. Festen började med supé, varunder flera tal hölls. Fröken Hilma Häggbom redogjorde i ett delvis versifierat anförande för föreningens verksamhet under de gångna åren. Föreningen bildades efter ett föredrag av fru Ann Margret Holmgren. Dess första ordf. blev fru Linnéa Bucht. Föreningens verksamhet har bestått i anordnandet av föreningsmöten, diskussioner och föredrag. Vidare talade fröken Holm för fruarna Bucht och Kallstenius, hälsande dem välkomna åter i styrelsen, och fru Kallstenius talade känsligt och vackert för rösträtten. Efter supén framfördes fru Frigga Carlbergs dialog "Samma don", och en skildring av Budapestkongressen av fröken Holm avslutade det trevliga samkvämet.

Den 24 nov. 1913 hölls årsmöte. Styrelsevalet utföll sålunda: ordf. fru Hildegard Kallstenius, v. ordf. fröken Anna Holm, sek. fröken Emma Westerström, v. sek. fru Linnéa Bucht, skattm. fröken Anna Mankell. Suppleanter: fruarna Signe Siljestrand och Maja Hesse. Revisorer: fröken Dora Hamberg och fru Annie Appelgrén med fru Gerda Dalin och fröken Hilma Häggbom som suppleanter. Till centralstyrelsemedlem valdes fru Linnéa Bucht med fröken Anna Mankell som suppleant.

Styrelsen för Visby F. K. P. R. har haft sitt första sammanträde för året. Styrelsen utgöres av fru Sigrid Herlitz, ordf., samt fröken Hermanna Arweson samt fruarna Majken Klintberg, Fanny Lundberg, Anna Sjögren, Alma Smittberg och Clara Bolin.

Av dessa omvaldes fröken Hermanna Arweson till kassaförvaltare medan till sekreterare efter fru Majken Klintberg, som undanbett sig återval, utsågs fru Clara Bolin, vilken även omvaldes till pressombud och vice ordförande. Till biträdande sekreterare omvaldes fru Alma Smittberg.

Angående föreningens verksamhet under 1914 enades man om att fortast möjligt få till stånd tre allmänna föreningssammanträden. Det första av dessa — ett diskussionsmöte — kommer troligen att hållas första måndagen i nästa månad.

Kvinnorösträtts riksdagshistoria i Sverige 1884—1912

av dr Gulli Petrini, som influtit i Rösträtt för Kvinnors 1:sta årgång, har nu utkommit i broschyrform. Pris 50 öre. Vid rekvisition av minst 10 exemplar erhålla rösträttsföreningar 20 % rabatt. Rekvisitioner ställas till Rösträttsbyrån, Lästmakaregatan 6.

Vad en F. K. P. R. kan åstadkomma.

En basar i Krokstrands F. K. P. R., som hölls mellan jul och nyår, inbragte den aktningvärda summan av 1,412 kr.

bry sig så litet om strävandena för kvinnans rösträtt.

En kvinna satt en gång i ett förmak och drack te tillsammans med några vänner, alla liksom hon lyckligt lottade, förmögna och nöjda med sin värld. Samtalet föll på den kvinnliga rösträtten. En i sällskapet sade: "Jag behöver visst inte rösträtt. Jag tycker vi ha det bra som vi ha det."

Kvinnan såg sig omkring och tänkte: "Ja, vi ha det bra som vi ha det. Vi ha fullt upp att äta och dricka, tillräckligt med kläder och fickpengar. Vi ha trevliga hem och goda män och fäder. Men hur ha alla de andra det?"

Och hon gick hem och sände av en anmälan om inträde i rösträttsföreningen. — Läsare, gäck du och gör sammaledest!

A.-B. JOHN V. LÖFGREN & Co

Kungl. Hofleverantör

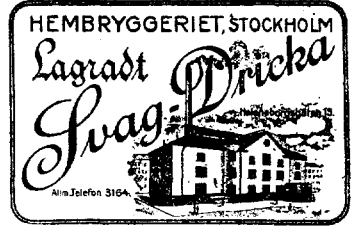
Rikst. 4 29 Fredsgatan 3, Stockholm. A. T. 50 48

Sveriges äldsta, största o. bäst renommerade specialaffär i

Siden- & Ylle-Klädningsstyger

Prover i landsorten sändas gratis o. franco.

Skattefritt!

Heleneborgsg. 15. A. T. 31 64

Rekommenderas som en erkänd god och närmande måltids- och läskedryck. Finnes på buteljer samt svagdricka på fat.

GÖTEBORGS CENTRAL-ANTIKVARIAT

utsänder i dagarna sin 4:de katalog över skönlitteratur, upptagande en del sällsynta och utsälda böcker såväl som nya ouppskurna böcker till nedsatt pris. Sändes gratis på begäran. Tel. 17 94.

OLGA JUNGBECK

Bojjes Bazar 2, Göteborg. (Nord. AB. 5980)

RÖSTRÄTTSBYRÅN

Lästmakaregatan 61, Stockholm

Allm. tel. 147 29. Rikstel. Norr 600.

öppen vardagar kl. 12—5 e. m.

Måndagar och torsdagar även kl. 7—8 e. m.

L. K. P. R:s CENTRALBYRÅ FÖR NAMNINSAMLINGEN
Lästmakaregatan 61, Stockholm

öppen vardagar kl. 11 f. m.—4 e. m.

Allm. tel. 147 29. Rikstel. Norr 600.

NAMNINSAMLINGEN I STOCKHOLM
Lästmakaregatan 61 III.

Byrån öppen alla vardagar kl. 2—5 och 6—9 e. m.

Allm. tel. 101 33 och 227 08.

Rösträttssamkväm på Skansen.

Stockholms F. K. P. R. anordnade den 10 januari för centralstyrelsens medlemmar och sina egna namninsamlare ett synnerligen trevligt samkväm på Skansens Höganloft, och framemot 8-tiden rullade bil efter bil fram på de hårdfrusna vägarna.

Sedan fröken Anna Lindhagen hälsat de närvarande välkomna, inleddes festen med uppförandet av Frigga Carlbergs lilla enaktare "Samma don", en dialog mellan en fin fru och hennes skurmadam, vilket leder därtill, att den fina frun får ögonen öppnade för livets realiteter och kastar anti-rösträttslistan i papperskorgen. Som lättare gods ovanpå allvaret följde ett mycket kvickt och lustigt ihopkommet spex: "Fem får i en fälla", författat av Elin Wägner och präglad av verkligt spex-humor. Skratsalvorna rungade genom salen och den första namninsamlaren, spelad av en ung kvinnlig journalist, skämde ingalunda bort sin sak, och hennes muntra kupletter bisserades. Till slut följde några sånger för piano, vackert och känsligt utförda av fröken Gerda Frisell. Publiken var fulltalig och bland de närvarande märktes representanter för F. K. P. R. från skilda delar av landet. Supén intogs vid småbord under animerad stämning.

Kvinnornas utställning på Baltiska utställningen.

För anordnande av kvinnornas utställning vid Baltiska utställningen har framställning gjorts hos K. M:t om ett statsbidrag å 5,000 kr. Socialstyrelsen har i infor-drat yttrande tillstyrkt denna framställning.

Namninsamlingen.

Innehavare av rösträttslistor, som insända dessa direkt till Rösträttsbyrån i Stockholm, uppmanas att å varje lista tydligt utsätta såväl länets som ortens namn.

CRÈME

enastående hudcrème. Borttager finnar, fräknar m. m. Gör hyn ungdomligt skär o. fraiche.

HAREM

FRANSKA PARFYMAGASINET
Hofleverantör
21 DROTNINGGATAN 21.

P.A. Colljns

Extra Prima
o. Prima
Bomullslärf.
Marknadens
bästa
kvalitéer.

NYA HUSAPOTEKET

STOCKHOLM

System: MIRTILLINE

är ett nytt Husapotek, en vegetabilisk naturprodukt, ofelbart att använda mot Frost, Exem, Skoskav, Sår, Blodförgiftning, Finnar, Pormaskar, Röd näsrot, Reformar, Hudlöshet, Myggbett, Insektsstyggn, Svåra magplågor, Blindtarmsaffektioner, Hals-åkommor etc. Klåda och plågor upphöra genast.

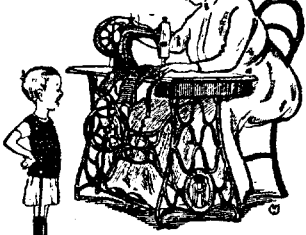
Prospekt och intyg från botade personer sändas mot 10 öre till svarsporto. Provburkar å 1,30 och 2 kr. mot postförskott. Agenter antagas överallt. Skriv genast till

Nya Husapoteket S. M.
Stockholm 6.

Vår Mirtilline bör ej saknas i något hem.

Lugna dej, pojke!

Det går på ett
par minuter

när man har en

Husqvarna
Symaskin.

Förmånliga afbetalningsvillkor.

PROVDOCKOR

i alla modeller och stor-
lekar för sömmerskor och
hemsömnad ständigt på
lager.

SKYLTSTÄLLS
Aktiebolag

HJALMAR ANDERSSON

53 Drottninggatan 53

Riks 43 58

Allm. 254 84

OBS! Föreningsmeddelanden böra
vara inkomna till redaktionen senast
den 8 eller 23 i varje månad för att
kunna inflyta i respektive nummer.
Skrives endast på en sida av papperet.

Rösträtt för Kvinnors

andra nummer för 1914 innehåller bl. a.:

Inför 1914 års riksdag.

Anna Whitlock.

En deputation av moderata rösträttskvinnor upp-
vakta herrar Trygger och Lindman.

Alexandra Gripenberg †.

L. K. P. R:s litte centralstyrelsemöte.

Ett livsöde. Av Frigga Carlberg.

Solidaritet. Av Jenny Velander.

Sann ridderlighet.

Rösträttskamkväm på Skansen.

AFFARSREGISTER

Allmänna Pensionsförsäkringsbolaget, Stockholm
meddelar till särdeles billiga premier: Liv-, Blandade Liv-
& Kapital- samt Barnförsäkringar. Liberala invalldittets-
bestämmelser. Bolaget ansvarade den 31 december 1912
för en liförsäkringssumma av 43,034,188 kronor.
Ombud antagas genom Huvudkontoret eller resp.
Distriktskontor.

A.-B. Stockholms Folkbank
Klarabergsgat. 23, Kommandörsgat. 25, Upplandsgat. 15,
Fleminggat. 58, Lidingö Villastad.
Sparkasseräkning, kapitalräkning.
Insättningar fr. o. m. En krona.
Skriv eller gör ett besök!

Tandläkare CHR. MATTSSON
Hornsgatan 58, 1 tr. (vid Adolf Fredriks torg).
Mottagning vardagar 10-2.
Övriga tider efter överenskommelse.
A. T. Söder 67 52. R. T. Söder 40.

CENTRALFÖRMEDLINGEN
(Inneh. Martha Larsson). 44 STORA NYGATAN 44
FORMEDLAR tjänare i alla branscher, kontorsbiträ-
den, lärare och lärarinnor.
ANSKAFVAR våningar och rum (möbl. och omöbl.),
inackorderingar m. m. Adresser fritt. Kontorstid 10-5,
Lörd. 10-4. A. T. 2813. R. T. 12834. (A. F. 1639)

KONSTVÄTT.
Undertecknad har tagit kännedom om de bästa metoder
för rengöring på luktfri väg av alla sorters Gardiner,
kulörta broderier, äkta spetsar, klädningar, siden, ylle
och chiffon, promenaddräkter, damkappor m. m., m. m.
Allt till billigaste priser. Allm. Telefon Sö. 9 51.
ANNA BOY, Hornsgatan 42, Stockholm.

bedgångsreumatism
och Nervvärk behandlas. Genom långva-
rig praktik uppnått goda resultat.
Ruth Jonsson: Sjuksköterska, Massörs.
Referenser.
A. T. Ost. 46 49. Engelbrektsgatan 12, n. b.

RAGNAR NILSSON
BAGERI OCH KONDITORI
49 Hornsgatan 49.
OBS! Endast 1:sta klass ingredienser. — Alla slags
efterrätter. — Kakor och tårter på beställning.
Allm. tel. 138 48.

D:r Elin Beckmans Hettluftsinstitut
Barnhusgatan 12. Riks 105 52. Sthlms-Tel. Br. 45 52.
Rådfrågningstid: Vardagar halv 8-4.
Behandling av reumatism, gikt, efterbehandling av
ledskador, neuralgier, frostsador och vissa fall av bör-
jande ålderdomsbrand. OBS! Kan även anordnas i
patientens hem. (A. F. 1421)

Mek. Rep.-Verkstad, Velociped- & Glödljusaffär
32 St Eriksgatan 32, Allm. Tel. 282 14
Föreläring av: Velocipeder, Lyktor o. Carbid, Glödljus,
Lampor för Gas o. Elektr., Ringledn.-material, Batterier o.
Ficklampor. Rep. av: Velocipeder, Barnvagnar, Kaminer,
Gas- o. Fotogenkök samt Blåslampor. Läs o. Nycklar. För-
tenningar, hård- o. tennlödningar, Pålågn. av Diskbord.
Uppsättning av Glödljus och Lampor, Ringledningar m. m.

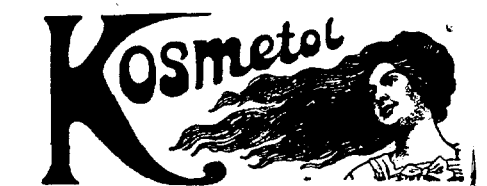
HEMMETS
Vedsågeri & Kolaffär
34 & 36 Krukmakaregatan 34 & 36, Stockholm.
Prima torr Björk-, Al- och Barrved, Antracit, Hus-
hålls- och Träkol samt Koks, såväl krossad som okros-
sad, till för dagen gällande priser.
OBS! Hemmets verksamhet bedrivs för upprättande
av fallna.
Rikstelefon 70 84. Allm. Telefon 80 99.

Herm. Schagers
Tårtbageri

A. T. 131 64

Volmaryskullsgatan 15 A,
rekommenderar sina till-
verkningar av tårter.
Specialité: Kaffetårter.
Namnsdags- o. födelse-
dagstårter på beställning,
som hemsändas till alla stadsdelar vid påringning.

är nutidens modernaste hårfärgningsmedel, veten-
skapligt förklaradt såsom oskadligt; endast en behand-
ling nödvändig; tvättakta; ger håret ett absolut natu-
rligt utseende. Överraskande resultat i alla nyanser.
Pris 1/4 8 kr., 1/2 5 kr. Förs. pr efterkr. Kemisk Tek-
niska Fabriken Kronan, Stockholm Ö. Dj.

BERNHARD HELLQVIST
Dekorationsmålare
REKOMMENDERAS
STORGATAN 20 A. T. Öm 10 96

J. Wahlgren
7 Södermalmstorg 7. Grundad 1878.
Ur- och Optisk Affär
OBS! Ingen fillal.
Uppdragningar pr år i hemmen verkställs punktligt.
Allm. Tel. Söder 168.

Effektiv behandling mot mjäll och
dålig hårväxt.
Damfriseringen Vestmannag. 70
Allm. Tel. V. 80 13.

Damer!
Ett bättre modevarulager, bestående av såväl enklare
som finare modellhattar, stommar 3.50 st. Plymer, fan-
tasier, sammet o. siden, bortslumpas enastående billigt.
83 Drottninggatan 83
ing. vid fruktaffären.

Schweizerbrodyr, Spetsar
och Vävnader, Broderade klänningar och näsdukar
Beställningar å linneutstyrsrar. Billiga priser.
Prover till landsorten franko.
CELIA LUTTEMAN,
Saltmätaregatan 3 B, Stockholm.
Allm. T. 52 39. Rikst. Vasa 149.

Guld, Silver och Nysilver
till billiga priser. Förlovningsringar, nyaste modell.
Omförslivring, omförfyllning samt lagningar utföras med
noggrannhet. Silvervål, Polerpulver, Putsbomull.
ANNA BRÄSE
OBS! Ändrad adress.
Klarabergsgatan 40. Allm. tel. 162 19.

Återförsäljare och förbrukare.
Leclonchés vätelement, passande för ringledningar
telefonapparater etc., erhållas till billiga priser.
OBS! Egen tillverkning.
C. A. ERIKSSON
Saltmätaregatan 12 B. A. Tel. Vasa 72 87.

SÖDRA MODEMAGASINET
26 Bellmansgatan 26
Rekommenderas
moderna och stilfulla Hattar i billigaste priser.
Allm. Tel. 137 77.
Medlemmar af F. K. P. R. erhålla hög rabatt.

A. Magnussons Damskrädderi
Klarabergsgatan 42, 2 tr. Stockholm. Etabl. 1908.
Rekommenderas till benägen hägkomst med beställ-
ningar av Bal-, Soupé-, Sport- o. Promenaddräkter m. m.
Alla beställningar såväl finare som enklare utföras först-
klassigt och omsorgsfullt. Allm. Tel. 150 92.

Hilma Säflund
STOCKHOLM
TORSGATAN 28 Allm. Tel. 141 08
Lager av Klädda Damhattar o. Sorgsaker
Tillverkning av Konstgjorda Blommor.

Kappor, Promenaddräkter, Klädningar & Barnkläder
färdiga. Välsittande, gott arbete och
billiga priser. OBS! Promenaddräkter
— efter beställning från 45 kronor. —
Lovisa Lundgren
Fjällgatan 16, vid Katarinavägens ändpunkt
Saltsjöbadsfärja och hiss. Allm. Tel. Söd. 14 11.

Svenska Bokföringsbyrån

Vasagatan 52, 1 tr. Kontorstid 10-2 e. m. Åtager sig förande av lagenliga räkenskaper efter nytt, dubbelt
bokf. system för handel, industri, hantverk, lantbruk m. fr. 2 kr. pr mån. BOKSLUT, REVISIONER
och deklarationer utföras raskt till moderata pris. UPPLÄGGER BOKFÖRINGAR för alla branscher efter
moderna, arbetsbesparande metoder. LÄMNA RÅD i bokföringsarbete.

Hults Kvinnliga Utbildningsskola

(f. d. Villa Hult, Kneippbaden)

börjar den 1:sta Februari. Ämnena äro Husmoderskurs med
enklare och finare matlagning. Skicklig kokfru undervisar i den
finare matlagningen. Examinerad lärarinna i den enklare samt
i teori. Övriga ämnen äro Sång, Musik, Målning, Språk (infödda
lärarinnor), Konstslöjd, Kläd- och Linnesömnad, Handarbeten,
Samaritkurs. Alla ämnen äro valfria. OBS! Den enda skola i
Stockholm med helpension och där eleverna samtidigt ha ett godt
hem. Unga flickor, som skola vistas i Stockholm, mottagas i
helpension. Skolan är inrymd i ett nytt modernt hus vid Strand-
vägen. Begär prospekt, hvari utförliga upplysningar lämnas och där
referenser af föräldrar till från skolan utgångna elever finnas intagna.

Adr. E. HULTS KVINNliga UTBILDNINGSSKOLA

Rikstel. 118 86. Artillerigatan 6, 2 tr., Stockholm. Allm. tel. 289 40.